

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ СПАС МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
КЫЗЫЛ БИСТӘ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ

РЕШЕНИЕ

КАРАР

№ 16-2

от 27.04.2021г.

Татарстан Республикасы Спас муниципаль районының
Кызыл Бистә муниципаль берәмлегендә инициатив
проектларны күрсәтү, керту, тикшерү һәм карау тәртібе

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми
принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы
Федераль законның 26.1 статьясы нигезендә, Кызыл Бистә Уставы
нигезендә, Татарстан Республикасы Спас муниципаль районының Кызыл
Бистә Советы

КАРАР ИТТЕ:

1. Татарстан Республикасы Спас муниципаль районының Кызыл Бистә
авыл жирлеге муниципаль берәмлекте инициатив проектларны күрсәтү,
керту, карау һәм карау тәртібен расларга.

2. Өлгө карарны Спас муниципаль районының рәсми сайтында
(<http://www.spasskiy.tatarstan.ru>), хокукий мәғлүматның рәсми сайтында
(<http://pravo.tatarstan.ru>) бастырырга.

Кызыл Бистә авыл жирлеге башлыгы

А. В. Алиев

Татарстан Республикасы Спас муниципаль районының Кызыл Бистә муниципаль берәмлегендә инициатив проектларны күрсәтү, кертү, тикшерү һәм карау тәртибе

1 Бүлек. Гомуми нигезләмәләр

1 статья. Әлеге Тәртипне жайга салу предметы

- 1.1. Әлеге Тәртип «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон һәм муниципаль берәмлекнең Кызыл Бистә Уставы нигезендә инициатив проектларны күрсәтү, кертү, карау, карау, шулай ук аларны конкурс нигезендә сайлап алуга бәйле барлыкка килә торган мөнәсәбәтләрне жайга сала.
2. Татарстан Республикасы бюджетыннан бюджетара трансфертлар исәбеннән финанс ярдәме алу өчен күрсәтелә торган инициатив проектларны кертү, тикшерү, карау һәм сайлап алу белән бәйле мөнәсәбәтләргә әлеге Тәртипнең нигезләмәләре, әгәр закон һәм (яисә) башка норматив хокукый акт белән башкасы каралмаган булса, һәм алар нигезендә Кызыл Бистә авыл жирлеге Советының кабул ителгән карарлары белән кулланылмый.

2 статья. Инициатив проектлар

1. Инициатив проект дигәндә әлеге Тәртиптә Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Кызыл Бистә жирлегендә яшәүчеләрнең (алга таба - Жирлектә яисә аның өлешендә яшәүчеләр өчен өстенлекле әһәмияткә ия чараларны гамәлгә ашыру турындагы тәкъдиме аңлашыла, жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне яисә жирле үзидарә органнарына хәл итү хокукы бирелгән башка мәсьәләләрне хәл итү буенча.
2. Инициатив проектта түбәндәге белешмәләр булырга тиеш:
 - 1) Жирлек халкы яисә аның өлеше өчен өстенлекле әһәмияткә ия проблеманы тасвирлау;
 - 2) күрсәтелгән проблеманы хәл итү буенча тәкъдимнәрне нигезләү;
 - 3) инициатив проектны гамәлгә ашыруның көтелгән нәтижәсен (көтелгән, нәтижәләрен) тасвирлау;
 - 4) инициатив проектны гамәлгә ашыруга кирәкле чыгымнарның алдан исәпләве;
 - 5) инициатив проектны гамәлгә ашыруның планлаштырыла торган сроклары;
 - 6) әлеге проектны гамәлгә ашыруда кызыксынучы затларның планлаштырыла торган (мөмкин булган) финанс, мөлкәт һәм (яисә) хезмәт катнашуы турында белешмәләр;
 - 7) инициатив түләүләрнең планлаштырыла торган күләменнән тыш, әлеге акчаларны инициатив проектны гамәлгә ашыруга куллану күздә тотылган очракта, жирлекнең бюджет чаралары күләменә күрсәтелү;
 - 8) Жирлек территориясенә яисә аның чикләрендә инициатив проект гамәлгә ашырылачак өлешен әлеге Тәртипнең 3 статьясы нигезендә күрсәтү.
3. Инициативалы проект үз эченә әлеге статьяның 2 өлешендә каралган белешмәләр алган, инициатор карары буенча график һәм (яки) таблица материаллары кушылырга мөмкин.

3 статья. Халык мәнфәгатьләрендә инициатив проектлар гамәлгә ашырыла ала торган территорияне билгеләү

1. Инициатив проектлар халык мәнфәгатьләрендә тулаем жирлек

мәнфәгатләрәндә, шулай ук түбәндәге территорияләрдәге халык мәнфәгатләрәндә гамәлгә ашырыла:

- 1) күпфатирлы йортның подъезды;
- 2) күпфатирлы йорт;
- 3) күпфатирлы йортлар һәм (яисә) торак йортлар төркеме (шул исәптән урам, квартал яисә планлаштыру структурасының башка элементы);
- 4) торак пункт;
- 5) торак пунктлар төркеме.

Жирле әһәмияттәге аерым мәсьәләләрне (жирле үзидарә органнарына хокук бирелгән башка мәсьәләләрне) хәл итү һәм (яисә) аерым муниципаль программалар чараларын үтәү буенча инициатив проектларны гамәлгә ашыру максатларында Кызыл Бистә жирлек башкарма комитеты карары (шул исәптән муниципаль программаны раслау турындагы карар) белән жирлек территориясен (округ) өлешенә бүлү каралырга мөмкин. Күрсәтелгән очракта инициатив проектлар күрсәтелә, тикшерелә һәм жирлек территориясенә (округның) тиешле өлеш чикләрендә гамәлгә ашырыла.

Бүлек 2. Инициативалы проектларны тәкъдим итү һәм фикер алышу

4 статья. Проект инициаторлары

1. Инициативалы проектны кертү инициативасы белән чыгыш ясарга хокуклы:
 - 1) уналты яшкә житкән һәм жирлек территориясендә яшәүче кимендә ун граждандан торган инициатив төркем (алга таба — инициатив төркем) (алга таба-инициатив төркем));
 - 2) Территориаль ижтимагый үзидарә органнары;
 - 3) иске авыл жирлегә;
 - 4) жирле ижтимагый берләшмәләр;
 - 5) ижтимагый берләшмәләрнең жирле бүлекчәләре;
 - 6) беренчел профсоюз оешмалары;
 - 7) торак милекчәләре ширкәтләре,
 - 8) бакчачылык яки яшелчәчелек коммерцияле булмаган.
2. Әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән затлар (алга таба-проект инициаторлары):
 - 1) инициативалы проект эзерлиләр;
 - 2) инициативалы проект турында фикер алышуну оештыралар яисә әлеге бүлек нигезләмәләре нигезендә инициативалы проектка ярдәм итү турындагы мәсьәлә буенча граждандарның фикерен ачыклауны тәэмин итәләр;
 - 3) инициативалы проектны Кызыл Бистә Башкарма комитетка (алга таба – Комитет) кертә;
 - 4) инициативалы проектны гамәлгә ашыруны тикшерүдә катнашалар;
 - 5) әлеге Тәртиптә һәм аның нигезендә кабул ителгән башка норматив хокукый актларда билгеләнгән башка хокукларны гамәлгә ашыралар һәм вазыйфаларны үтиләр.
3. Инициатив төркем төзү һәм әлеге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләр буенча карарлар кабул итү Беркетмә белән рәсмиләштерелә.
4. Әлеге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләр буенча карарлар территориаль ижтимагый үзидарә органнары булган проект инициаторлары тарафыннан территориаль ижтимагый үзидарә уставы нигезендә кабул ителә.
5. Әлеге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләр буенча карарлар Ижтимагый берләшмәләр булган проект инициаторлары тарафыннан аларны гамәлгә кую документлары нигезендә кабул ителә.

5 статья. Инициатив проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча граждандар фикерен ачыклау

1. Инициатив проект инициативалы проектны гамәлгә ашыру күздә тотыла торган жирлек халкы яисә аның өлеше халкы тарафыннан хупланьрга тиеш.

2. Проект инициаторы түбәндәге рәвешләрдә инициатив проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча гражданның фикерләрен ачыклауны оештыра:

1) гражданның жыенында инициатив проектны карау;

2) гражданның жыелышында яисә конференциясендә, шул исәптән территорияль иҗтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданның жыелышында яисә конференциясендә инициатив проектны карау;

3) гражданның сорашып белешү үткөрү;

4) инициатив проектны хуплап гражданның имзаларын жыю.

3. Проектның инициаторы инициатив проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча гражданның фикерен ачыклауның берничә төрәннән файдалану турында карар кабул итәргә хоуклы.

6 статья. Инициатив проектларны күрсәтү мәсьәләләре буенча гражданның жыены

1. Инициативалы проектны (алга таба — жыен) күрсәтү мәсьәләләре буенча гражданның жыены проект инициаторы мәрәжәгәте нигезендә жирлек башлыгы тарафыннан билгеләнә.

2. Жыен үткөрү турында проект инициаторының мәрәжәгәтендә күрсәтелә:

1) проект инициаторы турында белешмәләр (инициатив төркем әгъзаларының фамилиясе, исемнәре, атасының исеме, аларның яшәү яки тору урыны турында белешмәләр, авыл торак пунктының исеме, атасы, чара проектының башка инициаторы исеме һәм аның урнашу урыны турында белешмәләр);

2) инициативалы проект турында белешмәләр;

3) инициативалы проектны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча Башкарма комитет белән үзара хезмәттәшлекне гамәлгә ашырырга вәкаләтле затларның фамилияләре, исемнәре, атасының телефон номерлары, телефон номерлары;

4) жыенның датасы, вакыты һәм урыны турында тәкъдимнәр;

3. Жыен авыл жирлегә муниципаль берәмлегенәң Кызыл Бистә Уставында һәм нигезләмәдә билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

4. Жыен үткөрү турында берничә үтенечнамә килгән очракта, бер жыенда берничә инициатив проектны карау мөмкин.

7 статья. Инициатив проектларны күрсәтү мәсьәләләре буенча гражданның жыелышы

1. Инициативалы проектны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданның жыелышы (алга таба — жыелыш) проект инициаторы карары белән билгеләнә һәм үткәрелә.

2. Жыелыш авыл жирлегә территориясе өлешендә үткәрелә, анда яшәүчеләр мәнфәгатьләрендә инициатив проектны тормышка ашыру планлаштырыла. Әгәр дә бу проектны тормышка ашыру жирлек халкы мәнфәгатьләрендә планлаштырыла икән, жирлек территориясенәң төрле өлешләрендә берничә жыелыш үткәреләргә мөмкин.

3. Жыелышта унтугыз яше тулган Тиешле территориядә яшәүчеләр катнаша ала.

4. Жыелыш үткәреләргә мөмкин:

1) көндезге формада-көн тәртибендәге мәсьәләләр буенча фикер алышу һәм тавышка куелган мәсьәләләр буенча карарлар кабул итү өчен халыкның уртак булу рәвешендә;

2) көндезге-читтән торып-көн тәртибендәге мәсьәләләрне карап тикшерү һәм тавышка куелган мәсьәләләр буенча карарлар кабул итү мөмкинлеген, шулай ук жыелышны үткөрү турындагы хәбәрдә күрсәтелгән яки сайтны кулланып тавыш бирүне

билгеләнгән вакытка яки адрес буенча яшәүчеләр карарларын тапшыру мөмкинлеген күздә тоткан формада. <http://www.spasskiy.tatarstan.ru> (алга таба-сайт).

5. Бер җыелышта берничә инициативалы проектны карау мөмкин. Әлеге очракта җыелышны оештыру һәм үткәрү буенча хокуклар һәм бурычлар проектлар инициаторлары белән бергә гамәлгә ашырыла.

6. Җыелыш үткәрү, документлар әзерләү һәм җибәрү буенча чыгымнарны проект инициаторы башкара.

7. Башкарма комитет проект инициаторына җыелышны үткәрүдә ярдәм итә, шул исәптән аны үткәрү өчен бушлай бина бирә. Башкарма комитет карары белән җыелышлар үткәрү өчен бирелә торган бүлмәләр исемлегенә раслана.

8. Җыелыш катнашучылар арасында тиешле территориядә яшәүче 16 яшькә җиткән кешеләрнең гомуми санының 50% ын тәшкил итә.

8 статья. Җыелышны үткәрүгә әзерлек

1. Җыелыш үткәрү турында проект инициаторының карарында күрсәтелә:

1) фикер алышу өчен үткәрелә торган инициативалы проект җыелма;

2) җыелышны үткәрү формасы (көндөзгә яки көндөзгә-читтән торып);

3) җыелышның көн тәртибе, ә җыелышны көндөзгә - читтән торып уздыру очрагында-халыкның тавыш бирүен уздыру планлаштырыла торган мәсьәләләр;

4) җыелышны уздыру датасы, вакыты, урыны, ә җыелышны көндөзгә-читтән торып уздыру очрагында — шулай ук тавышка куелган мәсьәләләр буенча халык карарларын кабул итүне тәмамлау датасы һәм мондый карарлар тапшырылырга тиешле урын яки адрес, яисә тавышка куелган мәсьәләләр буенча халыкны тавыш бирү өчен махсус сайттан файдалану турында Карар кабул итү вакыты;

5) җыелышны көндөзгә формада уздырыла торган җыелышта катнашучылар йә җыелышны көн тәртибендәгә мәсьәләләр буенча фикер алышуларда катнашучыларның фаразланыла торган саны, җыелышны көндөзгә-читтән торып уздыру очрагында;

6) җыелыш үткәрелә торган территориядә яшәүчеләргә аны үткәрү турында хәбәр итү ысуллары.

2. Проект инициаторы жирлек башкарма комитетына җыелышны үткәрү турында 10 көннән дә соңга калмыйча язма хәбәр җибәрә.

3. Җыелыш үткәрү турында хәбәрнамәдә күрсәтелә:

1) проект инициаторы турында белешмәләр (инициатив төркем әгъзаларының фамилияләре, исемнәре, атасының исем-фамилиясе, яшәү яки тору урыны турында белешмәләр, авыл торак пунктының исеме, чара проектының башка инициаторы исеме һәм аның урнашу урыны);

2) әлеге статьяның 1 өлешендә каралган белешмәләр;

3) җыелышны оештыру һәм үткәрү буенча күрсәтмә функцияләр башкарырга вәкаләтле затларның фамилияләре, исемнәре, телефон номерлары.

4) җыелышны үткәрүдә ярдәм итү, шул исәптән җыелышны үткәрү өчен бина бирү (җыелышны көндөзгә-читтән торып үткәрү очрагында) һәм (яки) тавышка куелган мәсьәләләр буенча халыкны тавыш бирү өчен махсус сайттан файдалану турында үтенеч;

4. Җыелышны үткәрү турында белдерү проектның инициаторы һәм аны оештыру һәм үткәрү буенча боеру функцияләрен башкарырга вәкаләтле затлар тарафыннан имзалана. Инициатив төркем исемнән җыелышны үткәрү турында хәбәрнамә инициатив төркем тарафыннан аны оештыру һәм үткәрү буенча боеру функцияләрен үтәргә вәкаләтле затлар тарафыннан имзалана.

5. Җыелышны уздыру өчен урын бирү турында үтенеч булган очракта Кызыл Бистә башкарма комитет хәбәр килгән көннән алып өч көн эчендә уздыру өчен урын бирү мөмкинлегенә турында проект инициаторына хәбәр итә яисә җыелышны

уздыру урынын һәм (яисә) датасын һәм вақытын үзгәртәргә тәкъдим итә. Проектның инициаторы күрсәтелгән тәкъдимне алган көннән алып өч көн эчендә жыелышны уздыру урынын һәм (яисә) датасын һәм вақытын үзгәртүгә ризалыгы яисә килешмәве турында хәбәр итәргә тиеш (жыелыш читтән торып уздырылган очракта, тәкъдимнәр буенча фикер алышу).

3. Башкарма комитет жыелыш үткәрү турында белешмәләр урнаштыра, шул исәптән инициатив проект белән танышу тәртибе турында «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге Жирлекнең рәсми сайтында:

- 1) үткәрү турында хәбәрнамә кәргән көннән алып өч көн эчендә жыелышлар;
- 2) урынны һәм (яисә) жыелышны уздыру датасын һәм вақытын үзгәртү турында тәкъдим белән проект инициаторы ризалыгын алганнан соң ике көннән дә соңга калмыйча (жыелышны читтән торып уздырылган очракта, көндөзгә бүлектә фикер алышу).

4. Башкарма комитет жыелыш үткәрүдә ярдәм итү проекты инициаторын күрсәтү максатларында вәкаләтле вәкил билгеләргә хокуклы. Башкарма комитет вәкаләтле вәкилне билгеләү турында алдан ук проект инициаторына хәбәр итә.

9 статья. Жыелышны көндөзгә формада уздыру тәртибе

1. Жыелыш башланганчы проект инициаторы жыелышта катнашкан гражданны Башкарма комитет раслаган форма буенча исемлек төзеп теркәүне тәэмин итә. Жыелышта катнашкан гражданны исемлегә жыелыш беркетмәсенә аерылгысыз өлешә булып тора.

2. Жыелышның көн тәртибе мәсьәләләре буенча тавыш бирү тәртибе жыелышта катнашучыларның күпчелек тавышы белән раслана. Көн тәртибендәгә мәсьәләләр буенча карарлар жыелышта катнашучыларның күпчелек тавышы белән кабул ителә.

3. Жыелыш проект инициаторы вәкиле тарафыннан ачыла. Жыелышны алып бару өчен рәис һәм секретарь сайлана. Председатель жыелыш алып бара, көн тәртибендәгә мәсьәләләргә игълан итә, катнашучыларга чыгыш ясау өчен сүз бирә, жыелыш кабул иткән карарларны формалаштыра, аларны тавыш бирүгә куя, тавыш бирү нәтижәләргә игълан итә.

5. Секретарь жыелыш беркетмәсен алып бара, анда жыелыш кабул иткән барлык карарлар чагылдырыла, алар буенча тавыш бирү нәтижәләргә күрсәтелә. Жыелыш протоколына секретарь һәм жыелыш рәисе имза сала.

6. Жыелыш беркетмәсендә түбәндәгеләр күрсәтелә:

- 1) жыелышны уздыру урыны һәм вақыты;
- 2) жыелышта катнашкан гражданны саны;
- 3) аларның яшәү урынын күрсәтеп, жыелыш рәисе һәм секретаре турында белешмәләр;
- 4) жыелышның көн тәртибе, чыгышларның эчтәлегә;
- 5) көн тәртибе мәсьәләләре буенча кабул ителгән карарлар.

10 Статья. Жыелышны читтән торып уздыру тәртибе

1. Жыелышны көндөзгә-читтән торып үткәргән очракта көн тәртибендәгә мәсьәләләр буенча турыдан-туры фикер алышу һәм тавышка куелган мәсьәләләр буенча карарлар кабул итү билгеләнгән тәртиптә гәмәлгә ашырыла өлгә Тәртипнең 9 статьясы белән.

2. Турыдан-туры фикер алышуда катнашмаган затлар жыелышны үткәрү турында хәбәрдә күрсәтелгән, тавышка куелган мәсьәләләр буенча карарның язма рәвешендә рәсмиләштерелгән урынга яки адрес буенча жиберәргә хокуклы. Карарның якынча формасы Башкарма комитет тарафыннан раслана.

3. Көндөзгө-читтөн торып үткөрөлө торган жыелышта катнашучылар булып, турыдан-туры фикер алышуда катнашкан затлар, шулай ук карарлар кабул итү төмамланганчы алынган затлар санала.

4. Жыелышны үткөрү вакытында махсус сайттан файдаланып, көндөзгө-читтөн торып уздырылган очракта, жыелышны үткөрү турында хәбәр урнаштыру һәм турыдан-туры фикер алышуда катнашмаган затларны тавыш бирү көн тәртибе мәсьәләләре буенча күрсәтелгән сайтта үткөрөлө.

5. Жыелышның көн тәртибе мәсьәләләре буенча тавыш бирү махсус сайттан файдаланып, жыелыш үткөрөлө торган территориядә яшәүчеләр тарафыннан, "эйе", "юк" яки "тыелып" формулировкалары белән чагылдырылган көн тәртибендөгә һәр мәсьәлә буенча карар күрсәтү юлы белән башкарыла. Махсус сайтны кулланып тавыш бирүдә катнашучылар булып тавыш бирү датасына һәм вакытына кадәр электрон формада тавыш биргән кешеләр санала. Халыкны идентификацияләү Бердәм идентификация һәм аутентификация системасы хисап язмасын кулланып башкарыла. Тавыш бирү аның башлану датасы һәм вакыты һәм төмамланганчы тәнәффесез үткөрөлө.

6. Махсуслаштырылган сайттан файдаланып тавыш бирү нәтижеләре беркетмә рәвешендә төзелә һәм мондый тавыш бирү төмамланганнан соң бер көн эчендә сайтка урнаштырыла. Тавыш бирүнең таныкланган беркетмәсен Башкарма комитет проект инициаторына алар төзелгәннән соң өч көн эчендә жибәрә. Күрсәтелгән беркетмә жыелыш беркетмәсенә аерылгысыз өләше булып тора.

1. Тавыш бирүне уздырганда жыелышта катнашучы һәр кешенең шәхси мәгълүматны эшкөртүгә ризалыгы алынырга тиеш, ул "Шәхси мәгълүматлар турында" Федераль законның 9 статьясында билгеләнгән таләпләр нигезендә рәсмиләштерелө.

2. Сораштыру юлы белән яисә махсуслаштырылган сайттан файдаланып тавыш бирү төмамланганнан соң секретарь жыелыш беркетмәсен әзерли, аңа секретарь һәм жыелыш рәисе имза сала.

3. Читтөн торып жибөрелгән жыелыш беркетмәсендө; түбөндөгеләр күрсәтелө:

- 1) көндөзгө фикер алышуну уздыру урыны һәм вакыты;
- 2) читтөн торып тавыш бирү ысулы, башлану һәм төмамлану вакыты; 3) жыелышта катнашкан гражданның саны;
- 4) яшәү урынын күрсәтеп, жыелыш рәисе һәм секретаре турында белешмәләр;
- 5) жыелышның көн тәртибе, көннең эчтөлөгө;
- 6) көн тәртибе һәм тавыш бирү нәтижеләре мәсьәләләре буенча кабул ителгән карарлар.

11 Статья. Инициативалы проектларга ярдәм итү өчен гражданның имзаларын жыю

1. Инициатив проектларны хуплап гражданның имзаларын жыю (алга таба - имзалар жыю) проект инициаторы тарафыннан үткөрөлө.

1. Инициатив проектларны хуплап имзалар саны, инициатив төркем өгъзаларының имзаларын да кертеп, тиешле территориядә яшәүчө 16 яшькө житкән халыкның гомуми саныннан 50 %тан артыгын тәшкил итөргө тиеш.

2. Имзалар жыю түбөндөгө төртиптө гамәлгө ашырыла:

1) имзалар аларны имза кәгазенө кертү юлы белән жыела, аның рәвеше Башкарма комитет тарафыннан раслана;

2) имза кәгазендө имзалар жыюны гамәлгө ашыра торган инициатив проект күрсәтелө;

3) имза кәгазендө кеше имзасы һәм аны кую датасы куела. Имза һәм аны кешесе үз кулы белән кую. Имза кәгазендө үз имзасын куйган кеше турындагы

белешмәләр имзалар жыюны гамәлгә ашыручы зат үтенече буенча имза кәгазенә кертеләргә мөмкин. Күрсәтелгән белешмәләр бары тик кулъязма ысул белән генә кертелә, бу чакта карандашлар куллану рәхсәт ителми;

4) яшәүче бер үк инициативалы проектны яклап бер генә тапкыр имза куя;

5) һәр имза кәгазе проект инициаторы вәкиле имзалары белән таныклана. Имза салу кәгазе тәмамланганда, имзалар жыюны гамәлгә ашыручы проект инициаторы вәкиле үз фамилиясен, исемен һәм атасының исемен, туган көнен, яшәү урыны адресын үз кулы белән күрсәтә, шулай ук үз имзасын һәм аны кертү датасын куя;

6) имзалар жыйганда кул кую кәгазен лицевой һәм әйләнеш ягында тутыру рәхсәт ителә. Шулай ук вакытта яклар имзаларның бердәм нумерациясе булган, ә имзалар жыюны гамәлгә ашыручы проект инициаторы вәкиле турында таныклыклар кул кую кәгазенә икенче ягында турыдан-туры яшәүченең соңгы имзасыннан соң куела;

7) имза жыйганда һәр кешенең шәхси мәгълүматларын эшкәртүгә ризалыгын алырга кирәк, ул "Персональ мәгълүматлар турында" Федераль законның 9 статьясында билгеләнгән таләпләр нигезендә рәсмиләштерелә.

12 статья. Әлеге инициативалы проектка ярдәм итү турында аларның фикерен ачыклау өчен гражданнардан сораштыру үткөрү

1. Әлеге инициативалы проектка ярдәм итү турында гражданнар фикерен ачыклау өчен (алга таба-сораштыру) жирлек халкы инициативасы яисә аның өлешендә үткәрелә, аларда түбәндәге очрактарда инициативалы проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә:

1) инициативалы проектны тулаем авыл жирлегенә мәнфәгатьләрендә тормышка ашыру тәкъдим ителә;

2) инициативалы проектны жирлекнең 1000 кешедән артып киткән өлешендә яшәүчеләр мәнфәгатьләрендә гамәлгә ашыру тәкъдим ителә.

2. Сораштыру билгеләү өчен проект инициаторы жирлек советына гариза жиберә, анда күрсәтелә:

1) инициативалы проект, аңа карата сораштыру уздырырга тәкъдим ителә;

2) проект инициаторының тәкъдимнәре:

а) сораштыру үткөрү датасы һәм сроклары турында;

б) сораштыру уздырган тәкъдим ителә торган (тәкъдим ителә торган) мәсьәләне (мәсьәләләрне) формалаштыру турында;

в) сораштыру үткөрү методикасы турында;

г) сораштыруда катнашучы жирлек халкының минималь саны турында;

3) проект инициаторы турында белешмәләр (инициатив төркем әгъзаларының фамилияләре, исемнәре, атасы, аларның яшәү яки торышы турында белешмәләр, авыл торак пунктының Исеми, Исеми, чараның башка инициаторы исеме һәм аның урнашу урыны).

4) Әгәр проектның инициаторы инициатив төркем булса, гариза инициатив төркемнең барлык әгъзалары тарафыннан имзалана. Әгәр проектның инициаторы булып әлеге Тәртипнең 4 статьясындагы 1 өлешендә күрсәтелгән башка затлар торса, гаризага проект инициаторының вәкаләтле заты һәм инициативалы проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә торган 10дан да ким булмаган авыл жирлегендә яшәүче 10 кеше имза сала. Бу очракта гаризада шулай ук гаризага (фамилияләренә, исемнәренә, атасының исемнәренә, аларның яшәү яки торышы турында белешмәләргә) кул куйган затлар турында белешмәләр күрсәтелә.

5) Жирлек советы гариза кәргән көннән 30 көннән дә соңга калмыйча аны карый һәм сораштыру билгеләү яки сораштыру бирүдән баш тарту турында Карар кабул итә.

6) Сораштыру үткөрү турындагы инициативаны әлеге статьяда билгеләнгән тәртипне

бозу, әгәр хокук бозулар инициативаны тәкъдим итүдә катнашкан жирлек халкының ихтыяр белдерүе нәтижәләрен дәрәс итеп билгеләргә мөмкинлек бирмәсә, сораштыру бирүдән баш тарту өчен нигез булып тора.

7) инициативалы проектларны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданны сораштыру үткәрелә, билгеләнгән тәртиптә "Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законның 31 статьясындагы 4 өлешә нигезендә гражданны сораштыру билгеләү һәм үткәрү тәртибен билгеләүче муниципаль хокукый актның исеме һәм реквизитлары күрсәтелә.

8) сораштыруда жирлек яки аның өлешендә яшәүчеләр катнаша, аларда 16 яшькә җиткән инициативалы проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә.

9) сораштыру нәтижәләрен Башкарма комитет проект инициаторына, аларны ясаганнан соң, 3 эш көненнән дә соңга калмыйча җиткерә.

13 Статья. Инициатив проектларны башкарма комитетка кертү

1. Инициативалы проект керткәндә Башкарма комитетка тапшырыла:

1) проектның кәгазьдә һәм электрон формада тасвирламасы, аңа график һәм (яки) таблица материаллары кушылырга мөмкин;

2) әлеге Нигезләмәнең 4 статьясындагы 4, 5 өлешләре нигезендә инициатив төркем төзү беркетмәсе яисә башка документлар, шулай ук проект инициаторының инициатив проектны караганда һәм гамәлгә ашырганда аның исемненнән Башкарма комитет белән хезмәттәшлек итәргә вәкаләтле затларны билгеләү турындагы карары;

3) җыен, гражданны җыелышлары яки конференцияләре беркетмәсе, гражданныдан сораштыру нәтижәләре һәм (яки) муниципаль берәмлектә яшәүчеләр тарафыннан инициативалы проектны яки аның өлешендә хуплауны раслаучы кул куелган битләр.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән документлар Башкарма комитетка инициативалы проектны караганда һәм гамәлгә ашырганда башкарма комитет белән хезмәттәшлек итәргә вәкаләтле зат тарафыннан турыдан-туры тапшырыла яисә игълан ителгән кыйммәт белән почта аша җибәрелә һәм кертемнәр исемлегә белән җибәрелә.

Әлеге статьяның 1 өлешендә, башкарма комитетта күрсәтелгән документларны алу көне проектны кертү датасы булып тора.

3. Документлар инициатив проектны караганда һәм гамәлгә ашырганда проектның инициаторы тарафыннан турыдан-туры бирелгән зат тарафыннан турыдан-туры башкарма комитетка тапшырылган очракта, күрсәтелгән затка, исемлеген һәм аларны алу датасын күрсәтеп, документлар алуда расписка бирелә. Расписка документларны алу көнендә башкарма комитет тарафыннан бирелә.

14 статья. Инициатив проектларны карау комиссиясе

1. Инициативалы проектларны карау буенча Комиссия (алга таба-комиссия) инициативалы проектларның социаль-иқтисадый әһәмиятен объектив бәяләү һәм аларны конкурс нигезендә сайлап алу максатында төзелә.

2. Комиссиянең саны 10 кеше тәшкил итә.

3. Комиссиянең персонал составы Башкарма комитет карары белән билгеләнә. Комиссия әғзаларының гомуми саныннан яртысы жирлек Советы тәкъдимнәре нигезендә билгеләнә. Комиссия составы комиссия тарафыннан кабул ителә торган карарларга йогынты ясарга мөмкин булган мәнфәгатьләр каршылыклары барлыкка килү мөмкинлегә төшереп калдырылсын өчен төзелә.

4. Комиссия комиссия рәисе, Комиссия рәисе урынбасары, комиссия

секретаре һәм аның эшендә катнашучы комиссия әғзаларынан тора.

5. Комиссия рәйесе:

- 1) комиссия эшен оештыра, аның эшчәнлеген белән җитәкчелек итә;
- 2) комиссиянең чираттагы утырышы көн тәртибе проектын тәзи;
- 3) комиссия әғзаларына йөкләмәләр бирә;
- 4) комиссия утырышларында рәислек итә.

6. Конкурс комиссиясе рәйесе урынбасары, вакытлыча булмаганда, конкурс комиссиясе рәйесе вазыйфаларын башкара.

7. Комиссия секретаре:

1) комиссия эшчәнлеген мәғлүмати һәм документлар белән тәэмин итүне, шул исәптән комиссия утырышына әзерлекне гамәлгә ашыра;

2) комиссия әғзаларына, проект инициаторларына һәм комиссия утырышына чакырылган башка затларны комиссиянең чираттагы утырышын үткөрү датасы, урыны һәм комиссиянең чираттагы утырышы көн тәртибе турында хәбәр итә;

3) комиссия утырышлары беркетмәләрен алып бара.

8. Комиссия әғзасы:

1) комиссия эшендә, шул исәптән комиссия утырышларында катнаша;

2) комиссия эше мәсьәләләре буенча тәкъдимнәр кертә;

3) комиссия утырышларында карала торган документлар һәм материаллар белән таныша;

4) комиссия утырышында катнашучыларга сораулар бирә;

5) комиссия утырышларында тавыш бирә.

9. Комиссия эшенең төп формасы-утырышлар.

10. Комиссия утырышы анда аның әғзаларының яртысынан да ким булмаган өлеше булган очракта хокуклы дип санала.

11. Проект инициаторларына һәм аларның вәкилләренә комиссия тарафыннан инициативалы проектларны карауда катнашу һәм алар буенча үз позицияләрен бәян итү мөмкинлеген тәэмин ителә. Проект инициативасын карау планлаштырыла торган комиссия утырышы турында проектны башлап җибәрүчеләргә аны үткөрү көненә кадәр биш көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

12. Проект турында фикер алышу һәм комиссия тарафыннан карарлар кабул итү проект инициаторы һәм башка чакырылган затлар катнашыннан башка башкарыла.

13. Комиссия карары утырышта катнашучылар саныннан күпчелек тавыш белән ачык тавыш бирү юлы белән кабул ителә. Тавышлар тигез булганда комиссия утырышында рәислек итүче тавышы хәлиткеч булып тора.

14. Комиссия әғзалары карарлар кабул итү турындагы мәсьәләләр буенча фикер алышканда тигез хокукларга ия.

15. Комиссия тарафыннан кабул ителгән карар белән килешмәгән очракта, комиссия әғзасы язма рәвештә үзенең аерым фикерен белдерергә хокуклы, ул комиссия утырышы беркетмәсенә кертелергә тиеш.

16. Комиссия утырышы нәтижеләре буенча беркетмә төзелә, ул комиссия утырышында рәислек итүче, комиссия секретаре һәм аның утырышында катнашкан комиссия әғзалары тарафыннан комиссия утырышы уздырылганнан соң өч эш көне эчендә имзаланган.

17. Комиссия секретаре, комиссия утырышы беркетмәсенә кул куелган көннән соң килүче эш көненнән дә соңга калмыйча, Башкарма комитет җитәкчесенә җибәрә.

18. Комиссия эшчәнлеген оештыру-техник яктан тәэмин итүне Башкарма комитет башкара.

15 статья. Инициатив проектны башкарма комитет тарафыннан карау тәртибе

1. Инициативалы проект Башкарма комитет тарафыннан кертелгәннән соң 30 көн эчендә карала.

2. Башкарма комитетка инициатив проект кертү турында мәғлүмат «Новая

жизнь» (Яңа тормыш) район газетасында басылып чыгарга (халыкка житкерелергә) һәм Спас муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырылырга тиеш <http://www.spasskiy.tatarstan.ru> инициативалы проект кертелгәннән соң өч эш көне эчендә Башкарма комитетка әлеге Тәртипнең 2 статьясындагы 2 өлешендә, шулай ук проект инициаторлары турында күрсәтелгән белешмәләр булырга тиеш. Бер үк вакытта гражданныр Башкарма комитетка үз искәремәләрен һәм инициатив проект буенча тәкъдимнәрен бирү мөмкинлегенә турында, аларны тәкъдим итү вакыты күрсәтелеп хәбәр ителә.

3. Инициативалы проект буенча искәремәләр һәм тәкъдимнәр бирү вакыты жиде эш көне тәшкил итә. Үз искәремәләрен һәм тәкъдимнәрен 16 яшькә житкән жирлек халкы жибәрергә хокуклы. Искәремәләр һәм тәкъдимнәр Башкарма комитетка яшәүче тарафыннан турыдан-туры тапшырыла яисә почта аша жибәрелә.

4. Инициативалы проект буенча искәремәләренә һәм тәкъдимнәренә гомумиләштерүне комиссия башкара.

5. Инициативалы проектны карау нәтижеләре буенча комиссия Башкарма комитет Житәкчесенә әлеге статьяның 7 өлешендә күрсәтелгән карарларның берсен кабул итәргә тәкъдим итә. Комиссия карарында шулай ук проектны эшләп бетерү буенча тәкъдимнәр дә булырга мөмкин.

Өгәр Башкарма комитетка берничә инициатив проект кертелгән булса, шул исәптән өстенлекле проблемалар эчтәлегенә буенча охшаш проблемаларны тасвирлау белән, комиссия Башкарма комитет житәкчесенә конкурс нигезендә сайлап алуны оештырырга тәкъдим итә.

6. Конкурс сайлап алу әлеге Тәртипнең 17 статьясы нигезендә оештырыла. Конкурс сайлап алуын үткөрү турында белдерү проект инициаторларына тиешле карар кабул ителгәннән соң өч көннән дә соңга калмыйча жибәрелә.

7. Комиссия тәкъдимнәрен исәпкә алып яки конкурс нәтижеләре буенча Башкарма комитет житәкчесе түбәндәге карарларның берсен кабул итә:

1) инициативалы проектны хупларга һәм аның өстендә эшне дөвам итәргә жирлек бюджеты турындагы карарда каралган бюджет ассигнованиеләре чикләрендә жирлек бюджеты проектны тәзү һәм карау тәртибе (жирлек бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр кертү) нигезендә тиешле максатларга һәм (яки) жирлек бюджеты проектны тәзү һәм карау тәртибе нигезендә жирлек бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр кертү);

2) инициативалы проектка ярдәм итүдән баш тартырга һәм инициативалы проектка ярдәм итүдән баш тарту сәбәпләрен күрсәтеп, проектны инициаторларына кире кайтарырга.

8. Житәкче инициатив проектка ярдәм итүдән баш тарту турында түбәндәге очраklarның берсендә карар кабул итә:

1) инициатив проектны кертү һәм аны карауның билгеләнгән тәртибен үтәмәү.;

2) инициатив проектның федераль законнар һәм Россия Федерациясенә башка норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукый актлары, жирлек уставы таләпләренә туры килмәве; Кызыл Бистә;

3) жирле үзидарә органнарында кирәкле вәкаләтләр һәм хокуклар булмау сәбәпле, инициативалы проектны гамәлгә ашыру мөмкинлегенә булмау.;

4) жирлек бюджетының инициатив проектны гамәлгә ашыру өчен кирәк булган акчалар күләмендә акчалары булмау (аларны формалаштыру чыганагы инициативалы түләүләр булмаган).;

5) инициативалы проектта тасвирланган проблеманы нәтижелерәк ысул белән хәл итү мөмкинлегенә булу;

6) инициативалы проектны конкурс нигезендә сайлап алуны узмаган дип тану.

9. Проектны карау нәтижеләре буенча карар проект инициаторына кабул ителгән көннән соң өч көннән дә соңга калмыйча жибәрелә.

10. Башкарма комитет әлеге статьяның 8 өлешендәге 5 пунктында каралган очракта, проект инициаторларына инициативалы проектны бергәләп эшләп бетерергә, шулай ук аны башка муниципаль берәмлекнең яки дәүләт органының жириле үзидарә органына аларның компетенциясе нигезендә тәкъдим итәргә тиеш. Проектны эшләп бетерү өчен комиссия комиссия әғзалары, Башкарма комитет вәкилләре, проект инициаторы вәкилләре арасынан эшче төркем төзи, шулай ук проектны эшләп бетерү вакытын билгели. Эшләп бетерелгән инициативалы проект комиссия тарафыннан әлеге Тәртипнең 15 статьясы һәм әлеге статья нигезендә карала.

16 статья. Инициатив проектларны конкурс нигезендә сайлап алу

1. Конкурста сайлап алуны комиссия гамәлгә ашыра.

2. Конкурс сайлавы критерийлары түбәндәгеләр:

1) инициатив проект хәл итүгә һәм аны гамәлгә ашыруга юнәлдерелгән проблеманы билгеләүдә халыкның катнашу дәрәжәсе;

2) инициатив проектны гамәлгә ашырудан социаль нәтижәлелек;

3. Конкурста сайлап алу критерийлары, аларның кыйммәтләре, аларга туры килә торган баллар һәм үлчәү коэффициентлары әлеге Тәртипкә кушымтада (алга таба - критерийлар) билгеләнгән.

4. Конкурста сайлап алу әлеге Тәртипнең 15 статьясы нигезендә үткәрелә торган комиссия утырышында гамәлгә ашырыла.

5. Комиссия конкурс аша сайлап алынган инициативалы проектларны ачыклау критерийлары нигезендә инициатив проектларны бәяли.

6. Конкурс нигезендә сайлап алу йомгаклары буенча, йомгаклау билгесен исәпкә алып, комиссия инициатив проектларны узган яисә конкурс сайлавын узмаган дип игълан итү турында карарлар кабул итә.

7. Узган конкурс сайлап алуы барлык критерийлар буенча иң зур суммар балл алган инициатива проекты дип игълан ителә.

17 статья. Инициатив проектны гамәлгә ашыру турында башкарма комитет карары

1. Инициативалы проектны гамәлгә ашыру турында Башкарма комитет карар чыгара.

2. Инициативалы проектны гамәлгә ашыру турындагы карар үз эченә алырга тиеш:

1) инициатив проектны гамәлгә ашыру нәтижәсендә барлыкка килергә тиеш булган объектның исеме (адресы яки урыны күрсәтелгән) яисә гамәлгә ашыруга инициатив проект жиберелгән Чараның атамасы;

2) жирилек бюджеты акчаларын тоту юнәлеше (төзелеш, реконструкция, сатып алу, чаралар (чаралар) һ. б.);

3) инициатив проектны гамәлгә ашыруга бүлеп бирелә торган жирилек бюджеты акчаларын баш бүлүченең исеме;

4) заказчы, төзүче исеме;

5) объектны файдалануга тапшыру (сатып алу), сату вакыты чаралар (чаралар);

6) инициатив түләүләр күләмен бүлеп биреп, объектны (чараларны) үткәргә объектның күз алдында тотылуы (чик) бәясе яисә чараны (чараларны) үткәргә чараларның иң чик күләме;

7) объектның фаразланган (чик) бәясен яки инициатив түләүләр күләмен бүлеп биреп, чараны (чараларны) үткәргә чараларның иң чик күләмен гамәлгә ашыру еллары буенча бүлү.

18 статья. «Интернет» мәгълүмат-коммуникация челтәрендә инициатив проект

турында мәгълүматны бастырып чыгару (халыкка житкерү) һәм урнаштыру тәртибе

1. Инициатив проектны Башкарма комитет тарафыннан карау, инициатив проектны гамәлгә ашыру барышы турында, шул исәптән акчаларны файдалану, аны гамәлгә ашыруда кызыксынучы затларның мөлкәти һәм (яисә) хезмәт катнашуы турында мәгълүмат «Яңа тормыш» район газетасында (Яна тормыш) басылып чыгарга һәм Татарстан Республикасы Спас муниципаль районының рәсми сайтында (<http://spasskiy.tatarstan.ru/>) урнаштырылырга тиеш.

2. Инициатив проектны гамәлгә ашыру йомгаклары турында башкарма комитетның хисабы инициатив проектны гамәлгә ашыру тәмамланган көннән алып 30 календарь көн эчендә басылып чыгарга (халыкка житкерергә) һәм Татарстан Республикасы Спас муниципаль районының рәсми сайтында (<http://spasskiy.tatarstan.ru/>) урнаштырылырга тиеш.

Муниципаль берәмлектә инициатив проектларны күрсәтү, керту, тикшерү һәм карау тәртибенә кушымта

№ критерий	Критерий исеме/критерийлар төркеме	Критерий буенча баллар
I.	Проектны гамәлгә ашыру иҗтимагый файдалы	
	<p>проект муниципаль берәмлек халкы өчен югары социаль, мәдәни, ял итү һәм башка иҗтимагый файдалы дип бәяләнә:</p> <p>актив гражданлык позициясен, сәламәт яшәү рәвешен формалаштыруга ярдәм итә, әхлак, толерантлык, башка социаль эһәмиятле сыйфатларга (чаралар, акцияләр, форумнар) тәрбия бирүгә юнәлдерелгән;</p> <p>социаль өлкә муниципаль объектларын төзүгә, үстерүгә һәм ремонтлауга юнәлтелгән;</p> <p>иҗтимагый инфраструктура объектларын, төзекләндерү, рекреация зоналарын, социаль тарту нокталарын, халыкның күпләп ял итү урыннарын булдыруга, үстерүгә һәм ремонтлауга юнәлтелгән</p>	5
	проект иҗтимагый файдасы булмаган буларак бәяләнә.	0
II.	Халыкны бәяләү буенча актуаль (кискенлек) проблемалар:	
	бик югары проблема - халык тарафыннан проблема тәнкыйть буларак бәяләнә, проблеманы хәл итү	8

	халыкны тормыш белән тәэмин итү шартларын саклау һәм саклау өчен кирәк.	
	югары - проблема халык тарафыннан житди бәяләнә, аның чишелеше булмау тормыш сыйфатына тискәре йогынты ясаячак.	7
	уртача - проблема халык тарафыннан актуаль буларак бәяләнә, аның карары яшәү сыйфатын яхшыртуга китерергә мөмкин	6
	түбән - халык тарафыннан актуаль дип бәяләнми, аның карары тормыш сыйфатын яхшыртуга китерми.	0
III.	Инициатив проект нәтижәләрен тоту (аларга ярдәм итү) максатларында алдагы чорларда өстәмә бюджет чыгымнарын гамәлгә ашыру зарурлыгы	
	юк	5
	әйе	0
IV.	Инициатив проектны гамәлгә ашыру срогы	
	1 календарь елга кадәр	4
	2 календарь яшькә кадәр	3
	3 календарь елга кадәр	2
	3 календарь елдан артык	1
V.	«Эксплуатация вакыты (тормыш вакыты)» инициатив проект нәтижәләре	
	5 яшьтән	4
	3 яшьтән 5 яшькә кадәр	3
	1 яшьтән 3 яшькә кадәр	2
	1 яшькә кадәр	1
VI.	Гаризага кушып бирелгән проект-смета (смета) документларының (төзелеш (реконструкция), капитал ремонт, ремонт буенча) булуы)	
	проект-смета (смета) документациясенә кирәкме-	10

	ЮКМЫ	
	ЮК	0
VII.	Кәгазь чыганақта һәм электрон рәвештә презентация материалларының заявкага кушымта итеп бирелгән булуы	
	Әйе	10
	ЮК	0
VIII.	Халыкның инициатив проектын уртак финанслау дәрәжәсе	
	проект бәясенәң 20%ыннан	5
	проект бәясенәң 15%тан 20%ка кадәр	4
	проект бәясенәң 10% тан 15% ка кадәр	3
	проект бәясенәң 5%тан 10%ка кадәр	2
	проект бәясенәң 5%ына кадәр	1
IX.	Юридик затлар һәм индивидуаль эшқуарлар инициативасы проектын финанслашу дәрәжәсе	
	проект бәясенәң 20%ыннан	5
	проект бәясенәң 15%тан 20%ка кадәр	4
	проект бәясенәң 10% тан 15% ка кадәр	3
	проект бәясенәң 5%тан 10%ка кадәр	2
	проект бәясенәң 5%ына кадәр	1
X.	Инициатив проектны гамәлгә ашыруда халыкның хезмәт катнашу дәрәжәсе	
	проект бәясенәң 20%ыннан	5
	проект бәясенәң 15%тан 20%ка кадәр	4

	проект бәясенен 10% тан 15% ка кадәр	3
	проект бәясенен 5%тан 10%ка кадәр	2
	проект бәясенен 5%ына кадәр	1
XI.	Инициатив проектны гамәлгә ашыруда юридик затларның һәм индивидуаль эшқуарларның хезмәт катнашу дәрәжәсе	
	проект бәясенен 20%ыннан	5
	проект бәясенен 15%тан 20%ка кадәр	4
	проект бәясенен 10% тан 15% ка кадәр	3
	проект бәясенен 5%тан 10%ка кадәр	2
	проект бәясенен 5%ына кадәр	1